

a Szófiai Magyar Intézetet

Világszerte tizenkilenc magyar kulturális intézet gondoskodik arról, hogy hazánkon kívül is megismerhessék a magyar írók, képző- és iparművészek, zenészek s más alkotók munkásságát. Most a Balassi Intézet külföldi képviselőjeként működő intézmények egyikét, a Bulgáriában már 1948 óta működő Szófiai Magyar Intézetet mutatjuk be olvasóinknak.

Szófia belvárosában helyezkedik el az épület, amely otthont ad a Magyar Intézetnek. A földszinti, világos, tágas aulába belépve a látogatók leggyakrabban valamely magyar, vagy magyar kötődésű művész kiállítását tekinthetik meg. A 310 m² területű intézet a kiállítótermen túl előadótermet, könyvtárszobát és irodákat is magába foglal. Az itt folyó munka célja a magyar kultúra közvetítése: koncertek, könyvbemutatók, kiállítások és más kulturális rendezvények szervezése, fordítások, könyvkiadások támogatása. Hétfőtől csütörtökig magyar nyelvoktatás is folyik az épületben, jelenleg tizenhét diák látogatja az órákat.

Az intézet vezetője *dr. Doncsev Toso* 2011 májusától látja el az igazgatói feladatokat. Elmondása szerint munkájában a „megújítva megőrzés” elvét vallja, fontos számára, hogy a hagyományra és a megkezdett útra építsen. „Az itteni időszámítás nem velem kezdődik. Tisztelt elődeim – az intézet első igazgatójától, *Bödey Józseftől* kezdve, *Szondi Györgyön* át, a munkát a kinevezésem előtt megbízott vezetőként irányító, az intézetben gazdasági referensként dolgozó *Dimitrov Györgyiig* – sok mindent felépítettek. A létrehozott értékek megőrzése és folytatása, a nagy múltú rendezvények továbbvitele kiemelten fontos. Ilyen esemény például az 1989 óta megrendezett Liszt-Bartók Zongoraverseny, melyen bolgár zongorista-növendékek játsszák névadó zeneszerzőink műveit, valamint a Sumeni Országos Szaválóverseny, amely már 1969-től nagy népszerűségnek örvend. Ezen magyar írók s költők művei hangznak el iskolások, színművészetet hallgató diákok, műkedvelő és hivatásos színészek előadásában.”

Az intézet vezetője a különböző művészeti ágak között az irodalmat különösen közel érzi magához: „Tollforgatóként és műfordítóként számomra kiemelten fontos a magyar irodalom bulgáriai bemutatása. Meggyőződésem, hogy egy jó irodalmi alkotásból a külföldi olvasó többet tud meg az adott nép kultúrájáról, mintha gazdasági, földrajzi adatokat, vagy statisztikákat olvasna, s erősebben befolyásolja

A Jelenségek c. kiállítás megnyitója 2011-ben, balról jobbra: Láng Judit nagykövet asszony, Vladimirova Milena, Szárencsev Károly, Doncsev Toso

az országról kialakult képet. A Kínai Népköztársasággal versengve elnyertük a decemberben megrendezendő Szófiai Nemzetközi Könyvvásár díszvendégének szerepét. Ez kötelez bennünket arra, hogy minél több író és művet mutassunk be a helyi közönségnek.”

Az igazgató a 2012-es év nagyobb lélegzetű tervei között említette a szófiai Külföldi Művészet Galériájában szeptemberben megrendezendő Magyar Mesterek című kiállítást, amelyen magyar képzőművészek eddig még be nem mutatott alkotásait tekinthetik majd meg a látogatók. A 70-es és 80-as években összegyűjtött, eddig a galéria raktárában rejtőzködő művek egyelőre nem csak a közönség, de a szakértők előtt is ismeretlenek. *Szabó Vladimír*, *Barcsay Jenő*, *Rékasy Csaba* és mások festményei, táblaképei, grafikai, illetve kisplasztikák lesznek láthatók. Május 10-én a Nemzeti Színház- és Filmművészeti Akadémia díszdoktorává avatja *Szabó István* filmrendezőt. Az esemény alkalmából az Oscar-díjas művész Szófiába látogat, az intézet pedig filmvetítést szervez ennek tiszteletére.

Doncsev Toso elmondta azt is, hogy a Balassi Intézettel szoros együttműködésben dolgoznak, jó kapcsolatot ápolnak *Láng Judit* nagykövet asszonnyal, valamint a szófiai és Veliko Tarnovo-i egyetemek magyar lektoraival, *dr. Bedecs Lászlóval* és *Zsolcsák-Dimitrov Edinával*. A csapatmunka fontosságát is kiemelte: „Hitvallásom, hogy egy intézet csapatban működik igazán jól. Lehet az ember akármilyen kiváló karmester, tehetséges zenészek nélkül nem

lehet szimfóniát előadni. Mi itt egy kamarazenekarhoz hasonlítható csapat vagyunk.”

Dimitrov Györgyi gazdasági referens főként az intézet pénzügyeivel foglalkozik 2007 óta. Az itt dolgozókkal kapcsolatban azt emelte ki, hogy mind komoly felkészültségű kollégák, akik a munkahelyükön kívül is szívügyüknek tekintik a magyar kultúra terjesztését. A Szófiai Magyar Intézet hosszú évtizedek óta komoly része és tényezője Bulgária kulturális életének. „Törzsközönségünk főként magyar kötődésű, korábban Magyarországon tanult, vagy dolgozott személyekből, hungarológusokból, magyar szakos diákokból áll, ők jönnek el rendszeresen a rendezvényeinkre. Ettől függetlenül nem kimondottan magyar kötődésű bolgárok is látogatják intézetünket, akik főként a nyelvhez nem kötött, zenés rendezvényeken fordulnak meg. Tavaly több ilyen nagyon színvonalas és népszerű programunk is volt. A bolgár közönség megismerhette a Szegedi Kortárs Balettet és fellépett a Csík Zenekar, a Kerekes Band, valamint Snétberger Ferenc is.”

Az intézet szerepéről a gazdasági referens elmondta, hogy a korábbiakhoz képest változást jelent, hogy a kultúrákövetésen túl bővült a létesítmény feladatköre: „Feladatunk már a magyar országimázs tágabb értelemben vett alakítása, amelybe beletartozhat több terület is, akár a gasztronómia, a turizmus, vagy a kereskedelem, amelyek segítségével a bolgárok teljesebb képet alakíthatnak ki Magyarországról. A tervek szerint a jövőben ezt szem előtt tartva dolgozunk majd.”

Az intézet bolgár munkatársai, *Dimova* Neli és *Krumova* Júlia a Szófiai Ohridi Szent Kelemen Egyetem, illetve az ELTE magyar szakán végeztek. A magyar nyelvbe és a kultúrába főleg az irodalom és a történelem miatt szerettem bele – mondja *Dimova* Neli, aki 1998-tól kezdődően programszervezéssel, a médiakapcsolatokkal, a szórólapok, plakátok

megtervezésével, a film- és DVD-tár kezelésével, valamint tolmácsolással és műfordítással foglalkozik. „A munkám kimondottan izgalmas, és változatos. Lehetőségem van mind a magyar, mind a bolgár értelmiség jelentős személyiségeivel, írókkal, zenészekkel, képzőművészekkel találkozni. Mindig újabb kihívások és változatos feladatok várnak rám. Az is örömmel tölt el, hogy régóta és több helyről is azt hallom vissza, hogy az egyik leggazdagabb programot nyújtjuk a Szófiában működő külföldi intézetek közül. A feladatunk egyrészt az, hogy a magyar kultúra iránt már elkötelezett közönségünket újabb és újabb izgalmas programokkal tudjuk a rendezvényeinkre vonzani, másrészt az, hogy új látogatókat találjunk azok között is, akik Magyarországnak eddig csak a nevét ismerték, de mást nem tudtak róla. A bolgárhoz hasonlóan a magyar is kis nyelvnek számít, az alacsonyabb létszámú nemzetekhez tartozik, ezért sokkal többet kell tennünk azért, hogy az emberek érdeklődését felkeltsük.”

Krumova Júlia már több mint húsz éve az intézet munkatársa. A könyvtárat vezeti és fordít, tolmácsol is. Műfordításaiival – akárcsak *Dimova* – ő is hozzájárul a magyar kultúra bulgáriai megismertetéséhez.

A könyvtár látogatóiról elmondta, hogy főként magyar szakos egyetemisták és hungarológusok fordulnak meg itt, de olyanok is betérnek, akik nem kötődnek különösebb módon a magyar nyelvhez, vagy kultúrához, csupán valamely magyar téma, vagy író iránt érdeklődnek. A könyvtár főként – eredeti és bolgár nyelvű – magyar szépirodalmi műveket tesz elérhetővé, de természetesen a lexikonok, a szótárak és egyéb kézikönyvek sem hiányoznak. „A munkámat valójában nem munkaként, hanem kedvtelésként élem meg: élvezem, amit végzek, minden nap tanulok valamit, minden nap hoz valami újat.”

Papadopoulosz Dóra

Az intézetről és programjairól részletesen olvashatnak a következő címen: www.szofia.balassiintezet.hu

Györe Balázs, Takács Zsuzsa és Darvasi László a Szépirók Társaságának estjén, 2011-ben

A 2011-es Liszt-Bartók Zongoraverseny, Szokolay Balázs koncertje